UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

83 Nunquam peccatis consensum des alienis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

quiſquis ille eſt ſectator libidinum, præceptorque vitiorum, ſi æſtimat, quòd in lege Moyſis paſſim ſacris ordinibus à Deo noſtro laxata ſunt fræna luxuriæ, cur eos, quibus committebantur ſancta ſanctorum, præmonet, dicens *a* [Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum dominus Deus veſter?] Cur etiam procul à ſuis domibus, anno vicis *b* ſuæ, in templo habitare juſſi ſunt ſacerdotes? Hac videlicet ratione, ne vel cum uxoribus poſſint carnale exercere commercium, ut conſcientiæ integritate fulgentes, acceptabile Deo munus offerrent. Quibus etiam expleto deſervitionis ſuæ tempore, uxorius uſus ſolius ſucceſſionis cauſa fuerat relaxatus: quia non ex alia, niſi ex tribu Levi, quiſquam ad Dei miniſterium fuerat præceptus admitti.

C. IV. ❡ *De eodem.*

Idem *paulò inferiùs.*

QVia *c* aliquanti, de quibus loquimur, ut tua ſanctitas retulit, ignorantia *d* ſe lapſos eſſe deflent; his hac conditione miſericordiam dicimus non negandam, ut ſine ullo honoris augmento, in hoc, quo dejecti ſunt, quamdiu vixerint, officio perſeverent: ſi tamen poſthac continentes ſe ſtuduerint exhibere. Hi verò, qui illiciti privilegii excuſatione nituntur, & ſibi aſſerunt veteri hoc lege conceſſum, noverint ſe ab omni eccleſiaſtico honore, quo indignè uſi ſunt, Apoſtolicæ ſedis auctoritate dejectos: nec unquam poſſe veneranda attrectare myſteria, quibus ſe ipſi, dum obſcœnis cupiditatibus inhiant privaverunt. Et quia exempla præſentia cavere nos præmonent in futurum, ſi quilibet Epiſcopus, presbyter, atque diaconus (quod non optamus) deinceps fuerit talis inventus, jam nunc ſibi omnem per nos indulgentiæ aditum intelligat obſeratum, quia ferro neceſſe eſt, ut abſcindantur *e* vulnera, quæ fomentorum non ſenſerint medicinam.

❡ *Caput hoc in aliquot manuſcriptis Gratiani exemplaribus conjunctum eſt ſuperiori.*

3 pars. ❡ *Qui autem propter peccata jubentur deponi, poſt condignam pœnitentiam in ſuo ordine potuerunt reparari.*

C. V. ❡ *Quæ pœnitentia ſit imponenda ſacerdoti, qui de fornicatione convictus fuerit.*

Unde in concilio Hybernenſi 1.

PResbyter *f*, ſi fornicationem fecerit, quanquam ſecundùm canones Apoſtolorum debeat deponi, tamen juxta auctoritatem B. Papæ Sylveſtri, ſi in vitio non perduraverit, ſed ſua ſponte confeſſus adjecit, ut reſurgat, decem annis in hunc mundum pœniteat: tribus quidem menſibus privato loco à cæteris remotus pane & aqua à veſpera in veſperam utatur, tantùm autem diebus Dominicis, & præcipuis feſtis modico vino, & piſciculis, atque leguminibus recreetur ſine carne & ſanguine, ovis & caſeo 2: ſacco indutus humi adhæreat, die ac nocte jugiter miſericordiam Dei omnipotentis imploret: finitis tribus menſibus continuis exeat: tamen in publicum non procedat, ne grex fidelis in eo ſcandalum patiatur. Nec enim *g* debet ſacerdos publicè pœnitere, ſicut laicus. Poſtea aliquantiſper reſumptis viribus, unum annum & dimidium in pane & aqua expleat, exceptis Dominicis, & præcipuis feſtis, in quibus vino & ſanguine *h*, ovis & caſeo juxta canonicam menſuram uti poterit. Finito primo anno & dimidio, corporis & ſanguinis Domini, ne indureſcat, particeps fiat, & ad pacem veniat, pſalmos cum fratribus in choro ultimus canat, ad cornu altaris non accedat, juxta beati Clementis *i* vocem, minora gerat officia. Deinde verò uſque ad impletionem ſeptimi anni, omni quidem tempore, exceptis paſchalibus diebus, tres legitimas ferias in unaquaque hebdomada in pane & aqua jejunet. Expleto ſeptimi anni circulo, ſi ſui confratres, apud quos pœnituit, ejus condignam pœnitentiam conlaudaverint, Epiſcopus in priſtinum honorem, juxta B. Calixti Papæ *a* auctoritatem, eum revocare poterit. Sanè ſciendum eſt, quòd ſecundùm feriam unum pſalterium canendo, aut unum denarium pauperibus dando (ſi opus *b* eſt) redimere poterit. Finitis autem ſeptem annis, deinde uſque ad finem decimi anni ſextam feriam (nulla interveniente redemptione) obſervet in pane & aqua. Eadem quoque pœnitentia erit ſacerdoti de omnibus aliis peccatis & criminibus, quæ eum in depoſitionem inducunt. Neque hoc cuilibet videatur onerosum, ſi ſacerdos poſt lapſum dignè, ut ſupra dictum eſt, pœnitens, ad priſtinos redeat honores.

1 ¶ Hybernenſi] *Caput hoc citabatur ex concilio Gangrenſi, in quo non legitur. Emendatum eſt ex Polycarpo, & alio libro manuſcripto pervetuſto, in quo libro ſunt multi canones pœnitentiales, & hic refertur ex Theodoro Archiepiſcopo Hybernenſi.*

2 ¶ Et caſeo] *In vulgatis ſequebatur,* utatur: *quæ vox ſublata eſt auctoritate omnium ferè exemplarium Gratiani manuſcriptorum, & Polycarpi, & libri manuſcripti in ſuperiore notatione indicati.*

a *Levit. 20.* b *Luc. 1.* c *Poly. ibid. Ivo p. 6. cap. 50. §. quia.* d *ignoranter.] orig.* e *excidantur.] orig.* f *Poly. 4. tit. 39. Can. Apoſt. 25.* g *al. etiam.* h *al. ſanguine.* i *Epiſt. 2.*

a *Epiſt. 2.* b *operarius.] Polyc.* c *In libello Ennodii.* d *Anſelm. lib. 6. cap. 177.* e *Polyc. lib. 4. tit. 31. Burc. lib. 1. c. 209. Ivo p. 5. c. 323. Burch. lib. 1. c. 203. Ivo par. 5. cap. 312. ex Gregorio.*

DISTINCTIO LXXXIII.

1 ps PRovidendum c *quoque eſt, ne is qui ad ordinandum eligitur, etſi à proprio vitio videatur alienus, conſentiendo alienis inquinetur. Ut enim Symmachus Papa ait, non eſt grandis differentia, an lethum inferas, an admittas. Mortem enim languentibus probatur infligere, qui hanc, cùm poſſit, non excludit.*

C. I. ❡ *Suſpendatur Epiſcopus ab officio, clericorum ſuorum fornicationi conſentiens.*

Hinc Gregorius VII. *ait in Reg. lib. 6. c. 12. Romanæ ſynodi, celebratæ Anno Domini 1080. al. 1078.*

SI *d* quis Epiſcopus fornicationem presbyterorum, diaconorum, ſubdiaconorum 1, vel crimen inceſtus in ſua parochia, pretio interveniente vel precibus conſenſerit, vel commiſſum, ſibique compertum auctoritate officii ſui non impugaverit, ab officio ſuſpendatur.

1 ¶ Subdiaconorum] *Additum hoc eſt ex originali, & Anſelmo, quemadmodum & paulò poſt, verba illa,* ſibique compertum. *Notum autem eſt à tempore Gregorii I. ſubdiaconos eadem lege continentia, qua presbyteros, adſtrictos fuiſſe.*

C. II. ❡ *Maximè eccleſiam lædit, qui ſub nomine ſanctitatis delinquit.*

Item Gregorius *prima parte paſtoralis, c. 2.*

NEmo *e* quippe in eccleſia nocet amplius, quam qui perversè agens nomen vel ordinem ſanctitatis habet. Delinquentem namque hunc nemo redarguere præſumit, & in exemplum culpa vehementer extenditur, quando pro reverentia ordinis peccator hortatur. Epiſcopus 1 itaque, qui talium crimina non corrigit, magis dicendus eſt canis impudicus, quàm Epiſcopus.

1 ¶ Epiſcopus] *Hæc non ſunt ibi apud B. Gregorium. Similia citantur ¶. 2. q. 7. c. qui nec regiminis, ex Auguſtino (cui etiam reliqua hujus capitis antea tribuebantur) & ex eodem à Burchardo, & Ivone citantur. Cæterùm iidem collectores, Burchardus quidem l. 1. c. 13. Ivo autem p. 5. c. 6. 7. referunt aliqua ex Origine, quæ cum his aliquantulum conveniunt.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

C. III. ¶ *Qui non reſiſtit erroribus, conſentit.*

Item Innocentius.

ERror *a*, cui non reſiſtitur, approbatur, & veritas, cùm minimè defenſatur, opprimitur. Negligere quippe cùm poſſis deturbare perverſos, nihil aliud eſt, quàm fovere. Nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obviare.

C. IV. ¶ *Non prodeſt ſuo errore non pollui, qui alieno conſentit.*

Item Pius, *epiſt. 1. ad omnes Chriſti fideles.*

QVid enim prodeſt illi ſuo errore non pollui, qui conſenſum præſtat erranti?

C. V. ¶ *Qui non occurrit, conſentit erranti.*

Item Gregorius I.

COnſentire *b* videtur erranti, qui ad reſecanda, quæ corrigi debent, non occurrit.

1 ¶ Gregorius] *In epiſtolis impreſſis B. Gregorii non habentur. Verùm lib. 7. epiſt. 117. Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi poſt ea verba,* qui non reſtiterit, *in regeſto manuſcripto pervetuſto, & in Polycarpo, ubi ipſa epiſtola integra refertur, hæc ſequuntur.* Nam conſentire videtur erranti, qui corrigenda, ut reſecari debeant, non occurrit. Quia verò, &c.

Sicut autem aliorum vitia palpare non debet, ita nec malorum laudibus delectari.

C. VI. ¶ *Miſerrimus Epiſcopus, qui malorum laudibus gloriatur.*

Vnde Anacletus Papa, *epiſt. 1. Epiſcopis omnibus.*

NIhil *c* illo eſt paſtore miſerius, qui luporum laudibus gloriatur. Quibus ſi placere voluerit, atque ab his amari delegerit, erit hinc ovibus magna pernicies. Nullus ergo paſtorum, placere lupis, & gregibus ovium poteſt. Perdit enim labiorum 1 memoriam mens terrenis obligata carceribus. Sicut *d* artium in ſuo quoque opere invenitur mater inſtantia; ita noverca eruditionis eſt negligentia.

1 ¶ Labiorum] *In epiſtola Anacleti legitur,* laboris. *apud Anſelmum, & in uno ex vetuſtis codicibus Gratiani,* laborum. *unde potuit irrepſiſſe mendum: quod tamen ob gloſſam non eſt ſublatum.*

2 pars. *Quanquam* e *ſacerdotem tam à ſuis, quàm ab alienis criminibus oportet eſſe immunem, tamen ſi aliorſum ſeſe habuerit, non ideo verba ſuæ prædicationis debent contemni. Sic ut enim* Hieronymus *ait, ut lixivium per cinerem humidum fluens lavat, & non lavatur, ita bona doctrina per malum doctorem animas credentium lavat à ſordibus peccatorum.*

DISTINCTIO LXXXIV.

1 ps *SOllicitum quoque & vigilantem oportet eſſe Epiſcopum circa confeſſionem pauperum, relevationem oppreſſorum, tuitionem monaſteriorum. Quod ſi facere neglexerit, aſpere corripiendus eſt.*

C. I. ¶ *Corripiatur Epiſcopus, qui circa officium ſuum negligens extiterit.*

Vnde Gregorius *Anthemio ſubdiacono Campaniæ, lib. 11. epiſt. 29.*

PErvenit ad nos, fratrem & coepiſcopum noſtrum Paſchaſium ita deſidem, negligentemque in cunctis exiſtere, ut in nullo, quia eſt Epiſcopus, agnoſcatur: adeo ut neque eccleſia ipſius, neque monaſteria, ſive filii eccleſiæ, vel oppreſſi pauperes *f*, ejus erga ſe dilectionis ſtudium ſentiant; nec aliquam ſupplicantibus ſibi *g*, in quibus juſtum eſt, opem defenſionis accommodet, &

a *Deusdedit par. 2. Eleuterius Papa ad Galliæ provincias, & orientales, in epiſt. ad Iulium, & Ægyptii in epiſt. ad Felicem II.* b *Polyc. lib. 4. tit. 31.* c *Anſelm. lib. 6. cap. 154. Ivo par. 5. cap. 237. in fine.* d *al. ſicut autem.* e *Burch. lib. 1. cap. 20. ex dictis Hieron. Ivo par. 5. cap. 318.* f *al. vel pauperes.* g *hu.] orig.*

(quod adhuc dici eſt gravius) conſilia ſapientum, & re-
cta ſuadentium nulla patiatur ratione ſuſcipere, ut quod
per ſe nequit attendere, ab altero ſaltem poſſit addi-
ſcere. *& infrà.* a ¶ Quod ſi ita eſt, non ſine culpa tu
eſſe cognoſcas, qui eum objurgare, atque coërcere, ut di-
gnum eſt, diſtuliſti. Quia ergo hoc totum non ſolùm i-
pſum reprobat, ſed etiam ad ſacerdotalis officii peri-
nere probatur opprobrium; volumus ut eum coram
aliis ſacerdotibus, & *b* quibusdam de filiis ſuis nobili-
bus conteſtari pro hac re debeas, & hortari. Si verò
(quod non credimus) poſt hanc adhortationem no-
ſtram ſolito adhuc more negligens eſſe tentaverit, ad
nos eſt modis omnibus tranſmittendus, ut hic poſitus
diſcere poſſit, quid vel qualiter ſecundùm Dei timorem
agere conveniat ſacerdotem.

C. II. ¶ *De eodem.*

Idem *ad eundem eod. lib. epiſt. 33.*

NVnciatum eſt nobis, Campaniæ Epiſcopos ita ne-
gligentes exiſtere, ut immemores honoris ſui ne-
que erga eccleſias, neque erga filios ſuos paternæ vigilan-
tiæ curam exhibeant, vel monaſteriorum ſollicitudinem
gerant, ſeu in oppreſſorum & pauperum ſe tuitionem
impendant. Ideo hac tibi auctoritate præcipimus, ut
eis à *c* te convocatis, & noſtro illos mandato diſtrictè
commoneas; quatenus deſides ulterius eſſe non debe-
ant, ſed ſacerdotalem ſe habere zelum, & ſollicitudi-
nem opere doceant, atque ita in his, quæ eos juſtè ſecun-
dùm Deum agere convenit, vigilantes exiſtant, ut nul-
lum nos de eis denuo murmur exaſperet. Si quem ve-
rò eorum poſt hæc negligentem eſſe cognoveris, ad nos
eum ſine aliqua excuſatione tranſmitte: ut quàm ſit gra-
ve, nolle ab his, quæ reprehenſibilia, & valde vituperanda
ſunt, corrigi, regulari in ſe valeat diſtrictione ſentire.

2 pars. *Quod autem de munditia caſtitatis ſacerdotibus im-
peratur, hoc etiam de quibuslibet altari ſervientibus intelligen-
dum eſt.*

C. III. ¶ *Qui ſacramentis divinis inſerviunt, con-
tinentiam in omnibus ſervent.*

Vnde in Carthaginenſi concilio II. d, *cap. 2. Au-
relius Epiſcopus dixiſſe legitur.*

CVm *e* in præterito concilio de continentiæ & ca-
ſtitatis moderamine tractaretur, gradus iſti tres
conſcriptione *f* quadam caſtitati per conſecrationem
nexi ſunt. Epiſcopos, inquam, presbyteros, & diaconos
ita placuit, ut condecet ſacroſanctos antiſtites, & Dei
ſacerdotes, nec non & levitas, vel qui ſacramentis di-
vinis inſerviunt, continentes eſſe in omnibus, quo poſ-
ſint ſimpliciter, quod à Deo poſtulant, impetrare: ut quod
modo Apoſtoli docuerunt 1, & ipſa ſervavit antiqui-
tas, nos quoque cuſtodiamus 2. Ab univerſis Epiſcopis
dictum eſt. Omnibus placet, ut Epiſcopi, presbyteri, &
diaconi, vel *g* qui ſacramenta contrectant, pudicitiæ
cuſtodes, etiam ab uxoribus abſtineant. Ab omnibus
dictum eſt: Placet, ut in omnibus, & ab omnibus pudicitia
cuſtodiatur, qui altario deſerviunt.

1 ¶ Docuerunt] *In vulgatis codicibus ſequebatur,* exem-
plo, *quod eſt ſublatum: quia neque in ipſo ſecundo Carthagi-*
ſi, aut impreſſo, aut manuſcripto, neque in unico codice canonum,
cum quo Græcus canon convenit, neque in vetuſtis Gratiani co-
pluribus habetur, & ex gloſſa videtur translatum in textum.

2 ¶ Cuſtodiamus] *In codice canonum cap. 3. unic*
thaginenſis ſequuntur hæc: Fauſtinus Epiſcopus ec-
ſiæ Potentinæ provinciæ Piceni, Legatus eccleſiæ R-
manæ dixit, Placet, ut Epiſcopi, &c. *quæ in recen-*
bus Colonienſibus conciliorum editionibus ſcripta ſunt

a *Paulò plenius apud B. Gregorium.* b *vel.] orig.*
ibidem paulò inferius. c *al. ad.* d *In Carthag. can*
& 4. e *diſt. 31. Epiſcopos. diſt. 31. c. aliter.* f *al. conſcri-*
ne caſtitatis per. g *al. &.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN